

Patrick Verhoeven

4 4 6 F SU 6 0 2 6 6 0

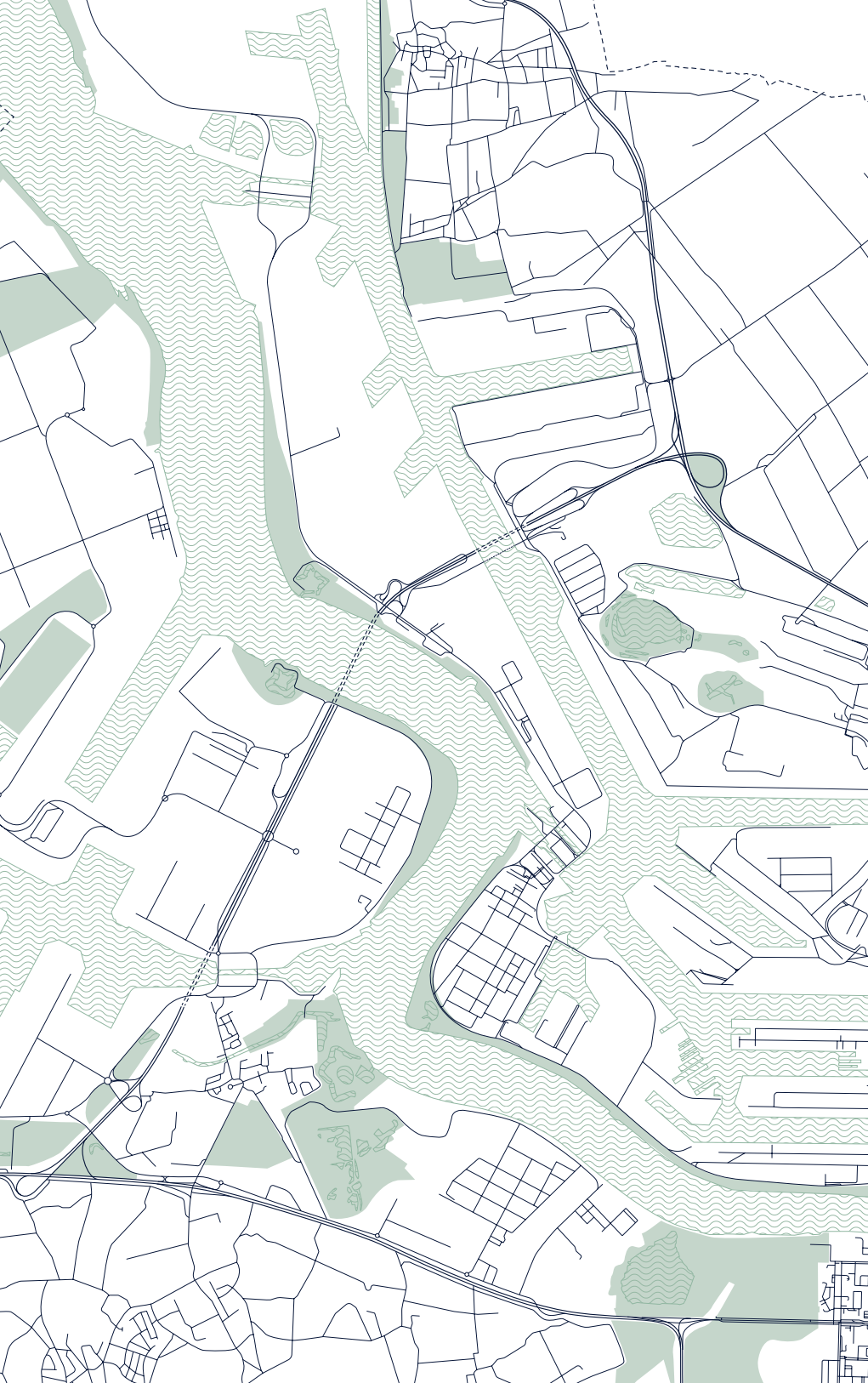
HARBOUR LIFE

ANTWERPEN

(her)ontdek
de stad en
haar haven

775372 3
45G

39.400 KGS
87.200 LBS
3.870 KGS
8.532 LBS
29.810 KGS
65.668 LBS
76.1 CUM
2.000 CU.FT.

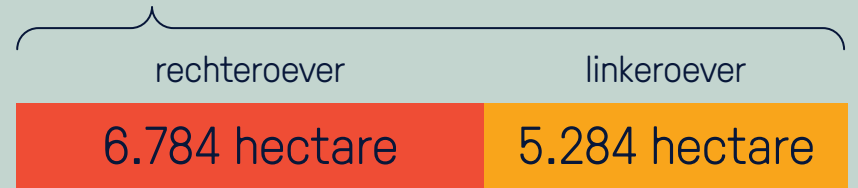
HARBOUR LIFE ANTWERPEN

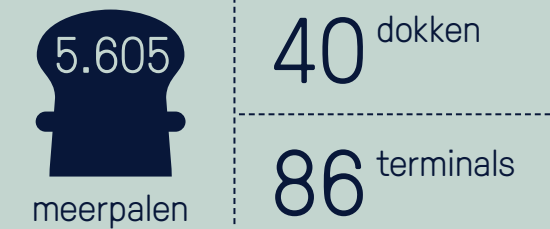

- Vóór de 19de eeuw oude rivierhaven
- 1811–1930 oude doorvoerhaven in renovatie en uitbreiding naar het noorden tot aan de Van Cauwelaertsluis
- 1951–1965 Marshallplan, bouw van de petroleumhaven en Tienjarenplan met uitbreiding tot aan de Nederlandse grens
- 1970–2000 aanleg Waaslandhaven, Schelde-Rijnverbinding, Delwaiedok, Berendrechtsluis en Scheldecontainerterminals
- 2000–heden uitbreiding Waaslandhaven

12.068 is de totale oppervlakte van het havengebied (in hectare)

+ ±1.000 hectare ontwikkelingszone Saeftinghe

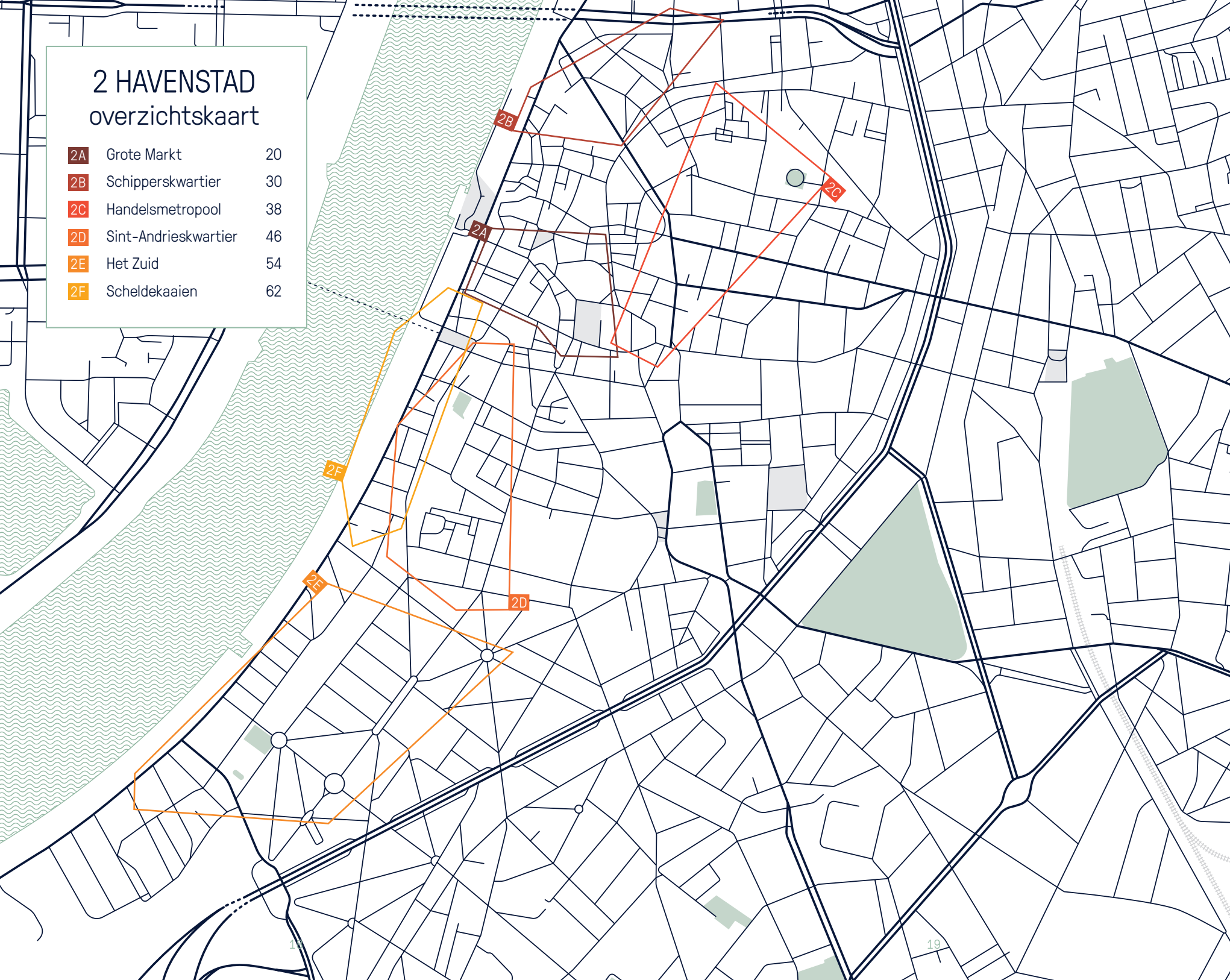
2 HAVENSTAD

De haven is alomtegenwoordig in het Antwerpse stadsbeeld, als je maar goed uit je ogen kijkt. De havenbedrijvigheid aan de Scheldekaaien is weliswaar al vele decennia geleden verdwenen, maar op nagenoeg elke straathoek en elk plein van de binnenstad struikel je bij manier van spreken over verwijzingen naar de rijke havengeschiedenis. We nemen je mee op ontdekkingsstocht in de voetsporen van de dokwerkers, matrozen, hoeren, schippers en visverkopers die ooit de oude havenwijken bevolkten. Onderweg ontmoeten we hedendaagse bewoners die een erg diverse band met de haven hebben. Terwijl we uitwaaien aan de Scheldekaaien staan we tot slot stil bij verleden en toekomst van het Antwerpse waterfront.

2 HAVENSTAD overzichtskaart

2A	Grote Markt	20
2B	Schipperskwartier	30
2C	Handelsmetropool	38
2D	Sint-Andrieskwartier	46
2E	Het Zuid	54
2F	Scheldekaaien	62

Hanane Ourimchi

BIO

- general manager NileDutch Belgium
- specialist in de West-Afrikaanse markt
- self-made port addict

'Africa', 'Personal', 'Accessible' en 'Reliable'; dat zijn de vier brand essentials van NileDutch. De Nederlandse rederij kan zich geen betere ambassadeur van deze kernwaarden wensen dan het hoofd van haar Belgische vestiging.

NileDutch begon dertig jaar geleden met het verschepen van wagens naar Egypte. Door de jaren verlegde de rederij haar actierrein naar West-Afrika, een markt waarvoor Antwerpen goed geplaatst is. Hanane Ourimchi nam twee jaar geleden de leiding van NileDutch Belgium op. "Antwerpen is de grootste Europese laadhaven voor West-Afrika. Daarnaast zitten hier heel veel handelaars die niet per se via Antwerpen verschepen maar wel een belangrijke rol spelen in *cross-trades*, bijvoorbeeld vanuit Azië. Tenslotte is onze talenkennis van groot belang. Als je zaken wil doen in West-Afrika is Engels niet voldoende, in heel wat landen is Frans de voertaal."

Onvoorspelbare markt

"De West-Afrikaanse markt is heel boeiend, maar ook erg onvoorspelbaar", weet Hanane. "Het politieke klimaat is vaak onstabiel wat een rechtstreekse invloed heeft op handelsstromen. Heel concreet: als er verkiezingen in aantocht zijn zullen handelaars hun stocks laag houden en dus minder aankopen omdat ze vrezen voor plunderingen. Je moet zelf continu in de gaten houden wat er ter plaatse gebeurt, zeker in de moeilijke landen waar wij op varen zoals Angola, Congo en Kaapverdië. Een businessplan voor een of twee jaar opmaken kan hier gewoon niet, je moet met scenario's werken en erg snel kunnen schakelen."

Uit de hand gelopen stage

Scheepvaart en West-Afrika bepaalden Hanane's carrière. "Ik werk nu vijftien jaar in de sector. In mijn laatste jaar middelbaar ging ik stage doen bij een expediteur die tweedehandskleding verscheepte naar West-Afrika. Ik kende niets van haven of handel maar ik was wel onmiddellijk verkocht." Na drie jaar besloot Hanane om naar de *top league* over te stappen. "Ik solliciteerde bij Maersk. Ik trok mijn stoutste schoenen aan en vertelde hen dat ik hun beste verkoopdirecteur ooit zou worden." Hanane mocht onderaan de ladder beginnen op de manifestafdeling maar klom snel op tot commodity sales manager voor Afrika. "Eigenlijk is mijn hele loopbaan tot hiertoe een uit de hand gelopen stage geweest", lacht ze.

"Persoonlijk contact en flexibiliteit maken het verschil."

Klantenbinding

Een carrièreswitch zit er niet meteen aan te komen. "Mijn werk is ronduit verslavend. Dat heeft voor- en nadelen, maar gelukkig zijn onze klanten even gepassioneerd, dat klikt." Klanten binden is allesbehalve eenvoudig in de markten waar NileDutch opereert. Ook de grote containerrederijen zijn er actief. "De kosten zijn wat ze zijn, daar kan je nauwelijks op concurreren. Je moet het verschil maken door persoonlijk contact en flexibiliteit. Wij hebben geen grote structuren zoals de megacarriers. Hier werken een dertigtal mensen, waardoor wij veel toegankelijker en benaderbaarder zijn. Dat is onze belangrijkste gunfactor."

↓ Het Hanzehuis

Waar nu het MAS staat, prijkte ooit het trotse Hanzehuis. De stad bouwde het in 1568 voor de Duitse Hanze, een stedenbond en vereniging van kooplieden. Het imposante gebouw met opslagruimten en kantoren brandde in 1893 af.

← Het decreet van Napoleon

Buiten Frankrijk zal je maar weinig plaatsen vinden waar met nostalgie teruggedacht wordt aan bestuursdaden van Napoleon Bonaparte. Antwerpen is er zo één. In 1903 richtte de stad een monument op dat herinnerde aan het decreet dat de toenmalige Eerste Consul honderd jaar eerder uitvaardigde. Hiermee besliste Napoleon dat binnen de noordelijke omwalling van Antwerpen twee dokken gebouwd moesten worden. Weliswaar had Napoleon vooral militaire bedoelingen, maar de aanleg van het *petit et grand bassin* – het huidige Bonaparte- en Willemdok – zorgde na eeuwenlange stilstand voor een belangrijke impuls in de ontwikkeling van Antwerpen als handelshaven.

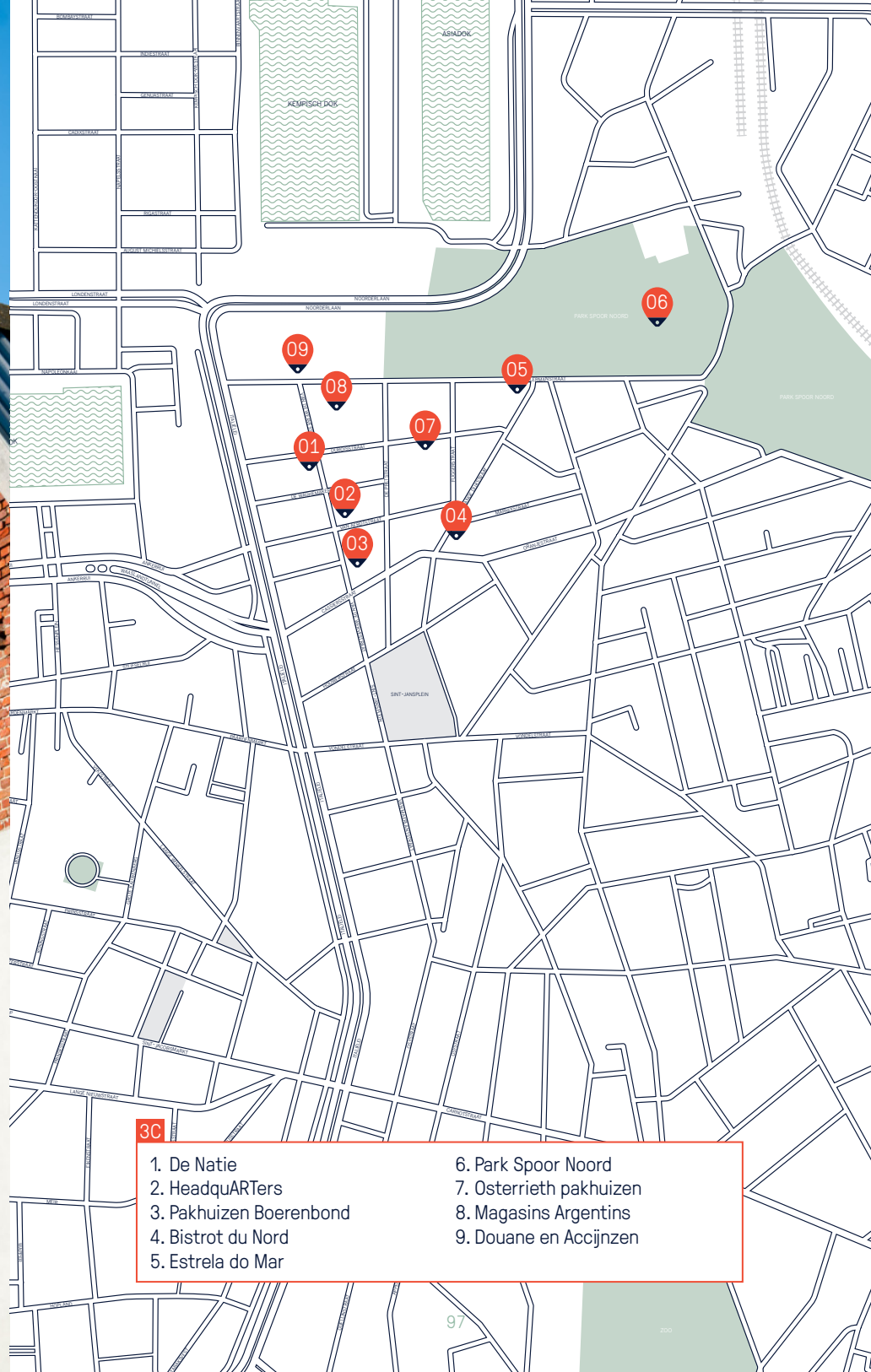
Part-time graanzuiger

In het Bonapartedok ligt een historische graanzuiger uit 1927. De drijvende graanelevator van 30 meter hoog deed tot 1984 dienst in de Antwerpse haven. Hij werd door een Rotterdamse stichting van de sloop gered en was daar lange tijd pronkstuk van het Havenmuseum. Onlangs bereikte de stad een akkoord met de Rotterdammers waardoor de elevator een half jaar in Antwerpen en een half jaar in Rotterdam zal te zien zijn.

Spoor Noord

haveneiland

- 3C
1. De Natie	6. Park Spoor Noord
2. HeadquARTers	7. Osterrieth pakhuizen
3. Pakhuizen Boerenbond	8. Magasins Argentins
4. Bistrot du Nord	9. Douane en Accijnzen
5. Estrela do Mar	

1

De Natie

📍 Van de Wervestraat 18 🌐 www.denatie.be
Open ma–vr 11u–23u, za 17u–23u

Na het slopen van de oude stadswallen verhuisden heel wat natiebedrijven naar deze wijk, nabij het nieuwe goederenstation Dokken-Stapelplaats. Zo ook de Valkeniers Natie die zich hier in 1906 vestigde. Waar vroeger natiepaarden op stal stonden zit nu restaurant-café De Natie. Het maakt deel uit van het gerenoveerde gebouw, een ontwerp van architecten Robbrecht en Daem.

2

HeadquARTers

📍 Van Aerdtstraat 33 🌐 www.headquarters-katoennatie.com
Open rondleidingen elke eerste di en za van de maand, daarbuiten op afspraak

Robbrecht en Daem hertekenden ook het hoofdkwartier van Katoen Natie, het eerste natiebedrijf dat in dit stadsdeel kwam. De architecten integreerden de historische magazijnen in een origineel en functioneel geheel. HeadquARTers dient niet alleen als hoofdzetel van de internationale logistieke groep, het stelt ook een deel van haar uitgebreide kunst- en erfgoedcollectie tentoon.

3

Pakhuizen Boerenbond

📍 Van de Wervestraat 61–63

Dit fraai geheel van pakhuizen, werkplaatsen en kantoren rondom een rechthoekige binnenplaats werd in 1903 gebouwd voor de Belgische Boerenbond, die er graan en bloem opsloeg. Nadien kwam het in handen van de Kraan Natie.

4

Bistrot du Nord

📍 Lange Dijkstraat 36 🌐 www.bistrotdu nord.be
Open ma–di en do–vr 12u–14u en 19u–21u, wo enkel voor bedrijfs- of privé-events

De gastronomische parel van Antwerpen-Noord en een van de beste adressen van de hele stad. Hier geen zalfjes en molecules maar gespierde, zuivere kookstijl. Dat is ook de *Guide Michelin* niet ontgaan en nog minder de reders en havenbazen die hier niet alleen voor het lekkere eten komen maar ook voor de attente service.

5

Estrela do Mar

📍 Ellermanstraat 96 | Open di–zo 17u–24u

Estrela do Mar is een *no frills* eethuisje met een uitgesproken maritiem kader en overwegend Portugese klandizie. Voor de typische Cataplana, een specialiteit uit de Algarve, reserveer je best op voorhand.

6

Park Spoor Noord

Station Dokken-Stapelplaats beschikte over een spoorwegemplacement van 24 hectare waar goederentreinen gerangeerd werden. De laatste spoorwegactiviteiten doofden uit in 2001 en in de plaats kwam een stadspark. Park Spoor Noord groeide in korte tijd uit tot een van de populairste plekken van de stad en droeg in belangrijke mate bij aan de heropleving van Antwerpen-Noord.

7

Osterrieth pakhuizen

📍 Duboisstraat 46–50

Tussen 1870 en 1930 verrezen er meer dan 30 pakhuizen in de nabijheid van het goederenstation Noord. De monumentale pakhuizen Alfred, Paolo en Ernest die deze straat domineren waren eigendom van de firma Osterrieth & Co.

8

Magasins Argentins

📍 Hoek Ellermanstraat en Van de Wervestraat

Naast het verzamelen van moderne en hedendaagse kunst legt Katoen Natie zich ook toe op het bewaren van havenerfgoed. De verzameling bestaat uit bedrijfsarchieven van naties en stouwerijen, oude havenwerktuigen en -voorwerpen, een geluidsarchief en een beeldarchief. Een deel van de erfgoedcollectie is opgeslagen in dit magazijn.

9

Douane en Accijnzen

📍 Ellermanstraat 21 🌐 www.nationaaldouanemuseum.org
Open ma–vr 09u–12u en 13u–16u, za–zo op afspraak

Aan de kop van Park Spoor Noord groeit een nieuwe stadssite met kantoren, appartementen, een hogeschool en een ziekenhuis. Ook de gewestelijke directie Antwerpen van de Administratie Douane en Accijnzen kreeg er een nieuw hoofdkantoor. Het Nationaal Museum van Douane en Accijnzen toont de werking van de dienst van 1830 tot nu.

Sira Verelst en Britt De Baere

BIO

- uitbaters Gaarkeuken 110
- Sira baat naast de Gaarkeuken ook café 't Bieke uit in de Montignystraat
- Britt is voormalig scheepsplanner en boeking expert

Gaarkeuken 110 is een levend haven-monument. Nadat de legendarische uitbaatster Florreken Rombouts er een paar jaar geleden mee stopte, namen Britt De Baere en Sira Verelst deze voormalige schuilplaats voor dokwerkers over. Het publiek blijft even divers als vroeger.

“Het is hier echt zoals in dat liedje van Vader Abraham: het kleine café aan de haven”, lacht Sira Verelst. “Hier komt iedereen over de vloer: schippers, dokwerkers, natiebazen, expediteurs, scheepsagenten, spoorwegambtenaren en mannen van de vuilkar.” Sira kent het klappen van de horecazweep, ze baat nog een ander café uit op het Zuid. Haar venoot Britt De Baere werkte twaalf jaar als scheepsplanner en boeking expert bij verschillende rederijen. Zij was vaste klant bij Florreken en besloot in 2015 samen met Sira om de zaak over te nemen.

99.867 eieren per jaar

“We hebben niks veranderd, alleen de prijzen wat verlaagd”, zegt Sira. “Je kan hier nog steeds goed eten, vooral onze omeletten zijn erg in trek. Vorig jaar verbruikten we exact 99.867 eieren”, vult Britt aan, die haar cijfermatige reflex duidelijk nog niet kwijt is. “We blijven bewust een dagcafé. Hier komt vooral werkvolk en de drukte loopt gelijk met de shiften in de haven.” De *last call* of ‘Oscar’ zoals de cafébel heet, werkt in het voordeel van de vaste klanten, die krijgen vaak nog een laatste pint van het huis. Britt en Sira zetten ook de traditie van Rock on the Dock voort, een tweedaags muziekfestival dat elke zomer doorgaat.

Michael Boerke en Jos Fluitje

Britt en Sira kennen hun klanten van gezicht en bijnaam. “De meesten hebben een favoriet soort glas, dus dat wordt dan Michael Boerke of Jos Fluitje. Onze klandizie is doodeerlijk. Op superdrukke momenten kunnen wij vaak niet opschrijven wie wat besteld heeft, maar onze kas klopt altijd!” De dames staan in elk geval hun mannetje. “Hier kan je niet de *flauwe bees* uithangen. Als je niet tegen *vettige klap* kunt dan hou je het hier niet vol.” Klanten laten soms souvenirs achter. Aan het plafond hangt een opblaaspop die iemand ooit voor zijn verjaardag kreeg maar niet mee naar huis durfde nemen. De op het eerste zicht delfts blauwe tegeltjes aan de wand zijn eigenlijk met balpen betekende bierviltjes. “Dat is het werk van onze *artist in residence* Dante, een schade-expert. Zijn kunstwerkjes zijn erg in trek en daarom goed vastgeplakt.”

“Hier kan je niet de *flauwe bees* uithangen.”

Eeuwigdurende concessie

De Gaarkeuken is eigendom van het Havenbedrijf. Havenschepen Marc Van Peel verlengde de concessie aan de nieuwe uitbaters voor acht jaar. “We hopen dat we de concessie opnieuw kunnen verlengen in 2022”, zeggen Britt en Sira. “We hebben Jacques Vandermeiren – de nieuwe CEO van het Havenbedrijf – al gespot hier, hopelijk is hij ook overtuigd van het voortbestaan van de Gaarkeuken.” Een instituut als Gaarkeuken 110 verdient wettelijke bescherming, wij pleiten daarom alvast voor een eeuwigdurende concessie!

Harbour Life presenteert het volle leven aan de Antwerpse haven. Dat is veel diverser dan je zou denken. De haven is uiteraard bevolkt met dokwerkers, loodsen, scheepsagenten en douaniers. Maar je ontmoet er evengoed cafébazinnen, priesters, natuurbeschermers en erfgoedbewakers. *Harbour Life* laat je kennis maken met hun boeiende wereld.

4 stads- en haventochten leiden je door de oude havenwijken, het Eilandje en het havengebied op rechter- en linkeroever

33 mensen vertellen hun persoonlijke havenverhalen

in 28 portretten

tallose feiten, cijfers en goede adresjes brengen de tweede grootste haven van Europa tot leven

PANDORA
PUBLISHERS
ART & ILLUSTRATED
BOOKS

